

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 176. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992359155344/facsimile.pdf> (tilgået 18. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

udover den følgende Tid, den, at Opfattelsen af Poesien bestandig som stemplet af germansk Ensidighed er i den Grad oversanselig og almen, at den historiske Opfattelse fortrænges og ikke kan komme til sin Ret: Man har det ene ubetingede Mønster efter det andet. Som Grækerne og Aristoteles havde været ansete for de afgjorte Mønstre i Frankrig, saaledes blev nu f. Eks. Shakespeare det ubetingede Mønster i Poesi eller (som hos os i Kierkegaards *Enten-Eller*) Mozart det ubetingede Mønster i Musik. Den historisk-paalidelige Opfattelse, der i sin Ædruelighed ingen fuldstændige Mønstre kender, skydes aldeles tilside. Det ypperlige Værk bliver Forbilledet for en Digtart, en legemliggjort Rubrik. Saaledes er f. Eks. hos os for Heiberg *St. Hansaften-Spil* «den fuldkomneste Realisation af det umiddelbare Drama i lyrisk Form.» Man tegner Systemer hvor Digtarterne og Digtværkerne skyder ud af hinanden som Grenene paa et Træ, istedenfor at studere dem i deres Sammenbæng med Kulturen, med det hele Liv. Man tror f. Eks. at Tragedien har en sammenhængende Historie paa langs, og at den engelske Tragedie staar i mere end middelbar Slægtskabsforbindelse med den græske, da dog Tragedien ikke avles af andre Folkeslags Tragedier, men fremgaar af de Omgivelser, den Kultur, den hele aandelige Kres, i hvilken den bliver til.

Imidlertid: man fik alle Bomme slaaede ned, hele Verden laa aaben for Digterens Øjne, han havde Lov til at vælge sine Æmner, hvor han havde Lyst. Vi har denne livfulde Trosbekendelse i vor egen Literatur i Oehlenschlägers smukke *Digterens Hjem*:

Det strækker sig fra Spitzbergs hvide Klipper,
For Syndflods ældste Lig en hellig Grav,
Til hvor den sidste Tange slipper
i Søndrepolens øde Hav.

Det var det frigørende kritiske Løsen, som tonede fra den romantiske Kritik.

Den korifattede, sammentrængte Udsigt, som her er givet over Bestræbelserne i den Skole, Ansigt til Ansigt med hvilken Værket *Om Tyskland* blev til, vil allerede have antydet Læseren; paa hvilke Punkter Fru de Staël folte sig i Overensstemmelse med Skolen og hvorledes og hvorvidt den kan siges at drage Forlængelseslinjer af hendes literære Baner. Dens ihærdige Kamp mod det 18de Aarhundredes Filosofi tiltalte hendes Hjerter; Schel-